

Nynazistene skjerper fronten

Tre brannstiftelser i et hjem for utlendinger i Nürnberg sist onsdag skadet syv mennesker; unge nynazister fortsetter angrepene. Politiet i øst er tafatt, og stor tysk mot-demonstrasjon er planlagt 9. november.

Aftenpostens
korrespondent
NILS MORTEN
UDGAARD

Bonn. Mens tallet på asylsøkere i Tyskland satte ny månedsrekord i oktober — med vel 33 000 — slåss partiene videre om løsninger. Samtidig sa ti EF-land denne uken nei til Bonns utspill om en felles asylpolitikk. Fra Greifswald i eks-DDR flykter nærmere 70 asylsøkere tilbake til Neumünster i vest, etterat 200 «hooligans» fra Berlin gikk til angrep, og nektet igår å reise tilbake.

Striden om utlendingene tiltar i Tyskland og har nå ført til en så labil situasjon at borgerbevegelser, fagforeningene, kirkene og partiene har klart å samle seg om en kjempe-mønstring på lørdag mot rasisme og for solidaritet med utlendinger. I 27 byer er det varslet møter og marsjer.

I Münster skal studenter holde vakt utenfor asylsøker-bollene, Frankfurt skal krysses av en «menneskekjede mot rasisme», og i den tidligere konsentrasjonsleiren Dachau og i en rekke synagoger holdes minnemøter.

Krystallnatten

For 9. november er ikke bare toårsdagen for Berlinmurens fall, men også den

Nazistiske flagg og symboler er vanlig når Tysklands nynazister samler seg i byene. Bildet er fra Dresden isommer.

(Foto: NTB-AP)

53. årsdag for nazistenes «krystallnatt», da nesten alle tyske synagoger ble brent ned og 91 jøder drept. Den systematiske utryddelse av jødene var innledet. Og det er minnet om den som nå får lederskiktene i det tyske samfunn til å mobilisere mot den nye volden mot utlendinger — og får en hel verden til å følge de tyske nynazistene med falkeblikk.

Som følge av nazi-erfa-

ringene har Tyskland den mest liberale asyllov i Europa, og det er nå, paradoksalt nok, med på å skape grobunn for nynazistenes aksjoner.

Flere branner

Angrepene mot utlendinger har toppet seg i Tyskland siden isommer; for to uker siden var tallet for 1991 kommet opp i 271 brannstiftelser, mot 19 for hele 1990.

«Vi har ikke sett noen regional eller sentral styring» av angrepene, sier en autoritativ kilde i innenriksdepartementet i Bonn til Aftenposten. Han vil ikke utelukke at en samordning finnes, men holder det for mer sannsynlig at publisiteten har hatt «virkning som en gressbrann». Miljøet er mottagelig for «signaler».

For nærmere 70 prosent av tyskerne teller nå en demping av tilstrømmning-

gen av utlendinger som en av de aller viktigste politiske oppgaver. I år venter tyskerne en kvart million asylsøkere, som utgjør halvparten av alle som kommer til Vest-Europa. I tillegg oppholder 850 000 flyktninger seg allerede i landet. For selv om bare 7,5 prosent av asylsøkerne får politisk asyl etter en omstendelig saksbehandling, er det bare et mindretall som blir utvist.

Idag har Tyskland med knapt 80 millioner innbyggere ialt 5,7 millioner utlendinger innenfor sine grenser. Det er ikke noe stort tall og det har ikke skapt spesielle problemer — hittil. Det som nå har skjedd er at usikkerheten i øst, hvor det gamle sosiale nettverk ofte raser sammen, og uroen i vest over at de store uttellingene i øst kan ramme «den lille mann», sammen har skapt et potensiale for

vold mot utlendinger, mot syndebukker.

Svakt politi

I tillegg kommer at politiet i eks-DDR mangler autoritet og viser seg å være ytterst uforberedt på å håndtere angrep mot utlendinger. Enda vanskeligere blir det nå befolkningen i enkelte byer i eks-DDR, med rekordhøy arbeidsløshet, viser sympati for dem som vil jage ut utlendingene. Og mistanken er tilstede om at denne sympatien også finnes i deler av politiet i øst.

Så sent som sist onsdag kom den første rettsaken mot nynazistene i gang i eks-DDR. I Zittau, i landets sydøstligste hjørne, er åtte personer på mellom 18 og 34 år anklaget for å ha angrepet et hjem for stråleskadede Tsjernobyl-barn i mai i år og for å ha skadet en pleier, mens de ropet «Tyskland for tyskere», «utlendinger ut» og nazistenes gamle kamprop «sieg heil».

Første rettsmøte ble avbrutt av 25 nazi-sympatisanter. Det førte til at 25 ekstra politimenn ble sendt til Zittau vestfra, mens dommeren har fått politibeskyttelse.

Ungdom

Politikerne strides om hvem som skal ta imot asylsøkerne og om hvor hardt reglene skal skjerpes. Selv om fordømmelsene av voldsbruken er klar, har denne politiske usikkerhet utvilsomt fremmet aksjonene. Ifølge innenriksministeriet er 75 prosent av dem 486 som hittil er mistenkt, under 20 år gamle, og bare syv av dem er kvinner.

Skinheads dominerer, unge mennesker uten perspektiv og ofte uten jobb, som regel fra ødelagte familier og med nederlag bak seg på skolen — de kjeder seg i hverdagen og søker samhold i en subkultur, het det i en rapport i oktober fra det tyske forfatningsvern. Det har nå begynt å overvåke landets skinheads, både i øst og i vest.

101080

- Farligere enn noen gang

LARS KLUGE

- De høyreekstremistiske miljøene er farligere og står sterkere i Norge idag enn noensinne tidligere i etterkrigstiden. De utgjør en reell trussel mot asylsøkere og mot enkeltpersoner som kritiserer dem.

Det sier en av Norges fremste eksperter på høyreekstremisme, tidligere journalist i Klassekampen, nå forlagsredaktør Per Bangsund.

I februar 1985 ble han selv utsatt for et attentatforsøk fra sentrale personer i Nasjonalt Folkeparti. Meningen var å kaste en dynamittladning inn i leiligheten hans. Men de to som skulle utføre attentatet, fant ikke leiligheten.

-Idag er høyreekstremistene mere fanatiske, og de blir stadig flere. Dess-

uten står de nå åpent frem, uten å frykte juling og forfølgelse. Derfor er de farligere enn noen gang, hevder Bangsund.

- Hvordan vil du beskrive dagens høyreekstremistiske miljø i Norge ?

- Regner vi med alle, både aktive og passive sympatisører, både frontfigurene som står offentlig frem, og de som bare abonnerer på en av de ekstremistiske bladene, vil jeg anslå at det dreier seg om 10 000 mennesker, spredt over hele landet.

- På det ene ytterpunktet har vi Erik Rune Hansen og hans Zorn 88. Dette er en eliteorganisasjonen med internasjonale kontakter, som åpent hyller Hitler. Hansen har ikke ambisjoner om å danne noen masseorganisasjon, men ønsker å sitte i bakgrunnen med sine utvalgte folk,

trekke i noen tråder og pleie de kontaktene.

Hansen har bakgrunn fra Nasjonalt Folkeparti, tidligere Norsk Front, tidligere Nasjonal Ungdomsrykning. Partiet brakk ryggen på Kyvik-saken og bombeaksjonen mot 1. mai-toget i 1979, og eksisterer nå bare i navnet. Erik Rune Hansen så sin sjanse da Norsk Front klappet sammen, og stiftet sitt Zorn 88.

Det gikk dårlig med de mange kjente frontfigurene fra Norsk Front på 70- og 80-tallet, ifølge Bangsund. De er utstøtt av samfunnet. Alkoholproblemer, nerveproblemer og arbeidsledighet går igjen hos mange av dem. Å stå frem offentlig som nazistisk leder i Norge, viste seg å ha enorme, helt ødeleggende, konsekvenser for den enkelte.

Erik Blücher ser ut til å kunne være et unntak. Han

trakk seg på et vis ut med æren i behold, før det hele raknet, forteller Bangsund.

Han påpeker at det også er forholdsvis nytt at vi har fått skinheads i Norge. De er løst organisert rundt bladet «Bootboys». Dette er utstøtte smågrupper og enkeltpersoner som nå får lov til å bety noe, blant annet som livvakter på folkemøter. De begynner å få kontakt med hverandre, selv om de er spredt rundt i landet.

- Så har vi en rekke organisasjoner som ikke er nazistiske, ja ikke engang uttalt rasistiske, men som jobber mot innvandring.

- Men over det hele har vi Nasjonaldemokratisk Ungdom som nå har skiftet navn til Nasjonaldemokratiske Union. Det er en organisasjon med ambisjoner om å samle hele det høyreekstremistiske miljøet